

Zlobni Martinek.

Da bi ga bili videli, kakšen je bil Ječmenov Martinek! ... Ravno koraka po vasi s torbo čez ramo. Na potu je v šolo. Poglejte ga! Stopite k njemu ter mu želite: „Dobro jutro, Martinek!“

„Ali sem koga klical! ... Ali poberem kamen in ti ga zalučim v glavo.“

Le kar odtegnite se mu! Ž njim ni dobro peči hrušk. Pustite ga, naj gre sam! Kako prevzetno stopa? Še oče župan ubirajo korake ponižneje, z vivčkom v ustih skozi vas v nedeljo zvečer po solnčnem zahodu.

Glejte! Zdaj je zadel z raztrganim črevljem ob kamen, ležeč sredi kolovoza. Zgrabi ga z desnico in trešči z vso močjo v trnov grm. Od jeze mu je obraz zelen.

„Štefanovemu pa že pokažem, da bo pomnil, kdo je Martinek. Kaj me bo ta žaba zmerjala z malopridnežem. Le čakaj! Vsak čas se mora prikazati odkod. Tja za grm se skrijem.“

Legel je za leskov grm na mokra tla. Prejšnji dan je namreč hudo lilo, in vaški potok je toliko narastel, da je gonil poleg mlina tudi žago. Torbo je fantin položil poleg sebe. Poglejmo vanjo! Drugo berilo je v nji. Martinek hodi v tretji razred. Ali kakšno je to berilo? V začetku leta so ga kupili Ječmenov oče v bližnjem trgu, ali zdaj je že čezinčez zamazano. In pisanka v njem? Ha, kako nemarno piše ta deček! Zato ga pa gospod učitelj vsak dan pridrže po pouku nekoliko v šoli. Toda Martinek ne mara za nauke in ne za opomine. Trdovraten ostane ...

„Že gre. — Zdaj jo dobiš!“

Štefanov Pavel prikoraka mirno. Premišljeval je gotovo, kaj ga bodo danes vprašali gospod učitelj in kako jim bo odgovoril.

„Ali te imam? Ne uideš mi,“ zakriči Martinek in se spravi nad Pavla.

„Pusti me! Gospodu učitelju povem vse,“ prosi Pavel in se izkuša izmotati iz Martinkovih rok.

„Ne uideš mi! Le povej učitelju; v šolo itak ne pridem več.“

Začel je udrihati po Pavlovem hrbtu. Pavel je jokal in vpil.

Sem od vasi je prihajala stara beračica Meta. Ko je zagledala, kaj se tu godi, je pospešila korak. Dasi je ni peljala sem pot, je vendar hotela pomoči ubogemu otroku.

„Pusti dečka! Kaj ti je storil žalega?“ zavpije Meta in privzdigne staro roko kakor v svarilo.

Martinek vzdigne kamen in ga vrže proti starki. Zadel jo je v zavzdignjeno roko.

„Na, starka, zdaj imaš!“

Ali njegova izprijena narava še ni imela dovolj. Pokazal je stari revi še jezik in z rokama ji pokazal osle.

Meta je prihajala vedno bliže. Z roke ji je tekla kri ter kapala po belem kamenju. Mrmrala je:

„Ti izprijena mladina! ... Bog te bo kaznoval, malopridnež!“

Martinek se je zbal in zbežal.

Pavlek je pa nehal jokati, pobral svojo torbico, ki mu je padla na tla, in šepal dalje proti šoli, ki je bila oddaljena pol ure.

Meta se je obrnila, šla tožit v vas svoje reve in nadloge ter zavezovat krvavo roko.

Martinek je pa bežal preko polja, na katerem je zorela koruza, proti gozdu v senco košatega drevja. Mislil je, da bodo listovci in iglovci skrili njegovo pregreho. Motil se je. Vsevidni Bog mu je dolgo prizanašal. Ali naposled se le naveliča.

Sel je na hrastov panj ter si podprl glavo. Premišljal je, kaj je storil.

„Pavel je zaslužil, Meta pa tudi!“

Hudobnež se ni brigal za ves svet, nič ga ni pekla vest. Brezskrben je bil, enkrat je celo zaukal. Na Pavla je bil pozabil, na Meto ni več mislil, šole se ni spomnil. Hitel je po gozdu, po stezici med leskovim in gabrovim grmovjem.

Z neba je lilo jesensko solnce svoje zlate žarke, ali on se ni brigal zanje. Nemirno so trepetali na listih visokih hrastov.

Dospel je kraj gozda. Med navpikštrlečimi skalami se je motal gorski potok.

„A, tukaj je pa hruška, in hrušk je pa gori veliko. Kakor nalašč, lačen sem.“

Res se je širila košata hruška tja nad potok, in po njenih vejah je bilo dozorelo nekaj drobnic...

Deček se je povzpел in kmalu je sedel na veji nad potokom. Trgal je zreli sad in ga jedel.

Počasi je prihajala onkraj potoka od vasi beračica Meta. Napotila se je v Belo. Mislila si je, ali bo še kedaj hodila tod, ali jo vzame ta zima, ki bo kmalu prikimala deželo.

Martinek se je jel brezskrbno gugati na drevesu. Ali veja je bila šibka, Martinek je pa pretežek, da bi ga držala; odkrhnila se je. Deček se je hotel prijeti za vejo, ali bilo je prepozno. Padel je v potok med navpikštrleče skale. Samo en klic — in molk.

Meta je bila sicer precej slabega sluha, ali slutila je, da se je morda kaj pripetilo, dasi ni dobro čula. Hitela je, kolikor so jo nesle stare noge, in je našla Martinka v nezavesti. Truplo je ležalo v vodi, razbito glavo naslonjeno na skali. Kri je curkoma lila iz nje in se mešala z vodo v potoku.

Vzdignila ga je Meta, sprala mu glavo z vodo ter ga s težavo spravila onkraj potoka k poti, kjer mu je ovezala glavo z ruto, ki jo je vzela z glave.

Pa je šla po ljudi, ki so Martinka nesli domov. Ves čas je bil v nezavesti.

Martinek je dobil dosti. Pretresel se je po vsem životu, zlasti še v možganih. Rana na glavi se mu je sicer zacelila, a njegova pamet je ostala nejasna vse življenje. In tako življenje je tužno...

Od praga do praga prosi kruha.

Ivo.

